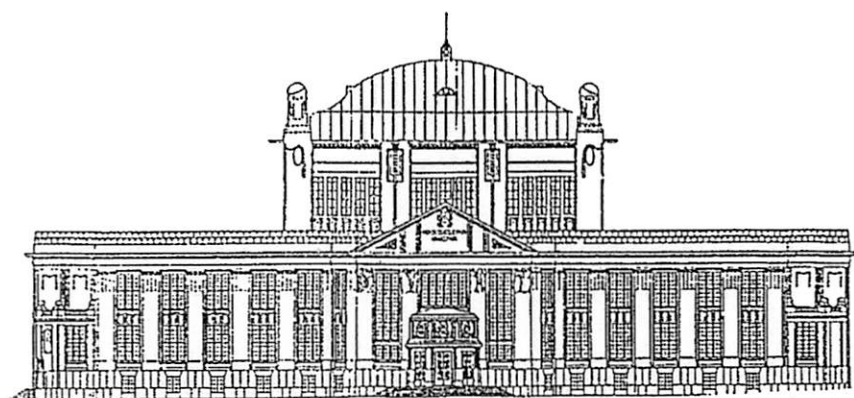

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

**IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PROGRAMA RADA
HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA
ZA 2019. GODINU**

Zagreb, 28. veljače 2020.

Sadržaj

Uvod	4
O nama	7
Naša misija, vizija i ciljevi	9
Ostvareno u 2018. godini	10
1. Dostupnost gradiva	10
Obrada i opis gradiva	10
Dostupnost i korištenje putem on-line kataloga i portala	13
Dostupnost i uvjeti za korištenje gradiva u Arhivu	14
2. Uključenost korisnika i javnosti	15
Programi namijenjeni široj javnosti	15
Znanstveno-istraživačka djelatnost	20
Izdavačka djelatnost	22
Suradnja s obrazovnim ustanovama	25
Komunikacija s javnošću	25
3. Podrška stvarateljima gradiva u upravljanju dokumentacijom	26
Evidencije o stvarateljima/imateljima i o gradivu izvan arhiva	26
Nadzor nad stvarateljima i imateljima arhivskog gradiva	26
Stručna podrška u zaštiti gradiva izvan arhiva	27
Stručno usavršavanje djelatnika u pismohranama	27
Preuzimanje gradiva u Arhiv	27
4. Poboljšanje uvjeta za dugoročno očuvanje i iskoristivost gradiva	29
Uređenje novih spremišta	29
Postojeća arhivska spremišta	30
Upravljanje gradivom u spremištima	30
Mjere aktivne zaštite ugroženog ili oštećenog gradiva: tehničko opremanje, konzerviranje i restauriranje, mikrofilmiranje, digitalizacija	30
5. Sposobnosti i kompetencije	33
Matični poslovi arhivske službe	33
Povećanje stručnih i organizacijskih sposobnosti Arhiva i osiguranje dostupnosti resursa iz više izvora	34
Administrativna i tehnička podrška radnih procesa i sustava Arhiva	34

3

Uvod

U okviru zakonom propisanih zadaća i Strateškoga plana koji je bio važeći za trogodišnje razdoblje 2018. – 2020., plan rada HDA za 2019. godinu bio je kontinuirano usmjeren na ostvarenje pet ciljeva:

- osigurati punu dostupnost gradiva,
- osnažiti uključenost korisnika i javnosti,
- podržati stvaratelje gradiva u upravljanju dokumentacijom,
- osigurati uvjete za dugoročno očuvanje i iskoristivost gradiva,
- razvijati sposobnosti i kompetencije.

Time se nastavlja kontinuitet s našom djelatnošću u proteklom višegodišnjem razdoblju, koja je bila naglašeno usmjerena na povećanje dostupnosti gradiva, razvoj novih programa i sadržaja za javnost te na neprestano povećavanje kapaciteta za pohranu gradiva.

Osiguravanje dostupnosti gradiva i primjerenih uvjeta za njegovo korištenje, temeljna je funkcija javnih arhiva. Vodeći računa o rastućim očekivanjima korisnika u pogledu kvalitete i opsega usluga, prije svega uslijed primjene digitalnih tehnologija, naše usluge i sadržaje nastojimo stalno razvijati.

U 2019. godini nastavljen je pozitivan trend u obradi i opisu nesređenoga arhivskog gradiva, a nova obavijesna pomagala odmah su postajala dostupna u digitalnom obliku putem online kataloga. Kroz program zaštitnoga i sigurnosnog snimanja, te kroz više posebnih programa, digitalizirane su značajne količine gradiva. Podatci o gradivu sustavno su se objavljivali u vlastitom online katalogu i na drugim relevantnim portalima.

Arhivsko gradivo i druge usluge arhiva koristile su brojne kategorije korisnika različitih interesa i potreba. U 2019. godini nastavljen je trend rasta ponude informacija i raznovrsnih programa. Posebno smo zadovoljni posjetom istraživača u čitaonicama, te odazivom na naše javne programe: predavanja, radionice, izložbe, predstavljanja izdanja, filmske projekcije, obilježavanja obljetnica i sl.

Nastavljena je suradnja s obrazovnim i znanstvenim institucijama, a ostvareno je sudjelovanje u više domaćih i međunarodnih projekata. Internetske stranice HDA izrađene u 2017., svakodnevno se popunjavaju novim i naprednijim sadržajima. Komunikacija s javnošću ostvaruje se putem službenih mrežnih stranica ali i putem društvenih mreža.

Ostvarenom suradnjom s medijima te interesom koji su u 2019. pokazali za izvještavanje o našim programima i redovnoj djelatnosti smo zadovoljni, no uvijek ima prostora za povećanje medijske vidljivosti.

Konferencija za medije povodom obilježavanja Međunarodnoga dana arhiva 2019.

TV ekipa HRT-a povodom obilježavanje 100-e obljetnice prijenosa zemnih ostataka P. Zrinskog i F.K. Frankopana u Hrvatsku

Određen dio naših aktivnosti i radnih procesa mijenjao se i u 2019., nakon donošenja novoga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima iz srpnja 2018. godine, odnosno stupanja na snagu većine pripadnih podzakonskih akata, a dio stručnih i radnih procesa morat će se navedenome prilagoditi te dalje mijenjati nakon donošenja preostalih predviđenih provedbenih propisa. U studenome 2019. Vlada Republike Hrvatske donijela je i Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti, koji je 13. prosinca promoviran na prigodnoj panel-diskusiji održanoj u HDA.

Svakako, i u 2019. zabilježen je daljnji porast broja dnevnih korisnika u našim čitaonicama, kao i količine korištenoga gradiva.

Među temeljnim zadaćama javnih arhiva i podrška je stvarateljima u upravljanju zapisima koji nastaju njihovim radom. Posebno smo zadovoljni kontinuitetom održavanja i brojem polaznika redovnih i specijaliziranih tečajeva o uredskom poslovanju i upravljanju dokumentacijom, te podrškom stvarateljima koja se ostvaruje kroz redovne stručne nadzore, odobravanje internih akata za upravljanje dokumentacijom, odobravanje izlučivanja dokumentarnog gradiva, davanja stručnih mišljenja, i drugih oblika podrške.

Nastavljeno je s poboljšanjem radnih uvjeta te uvjeta čuvanja gradiva u svim prostorima Arhiva. Pred dovršetkom je uređenje dodatnoga spremišnog prostora u Kerestincu, kako bi se za cca 10.000 dužnih metara povećali kapaciteti za preuzimanje konvencionalnoga gradiva, odnosno, osigurali spremišni uvjeti za čuvanje gradiva i na ostalim medijima.

I u 2019., brinuli smo o razvoju novih kompetencija i stručnom usavršavanju svih djelatnika, te nastavili unaprjeđivati radne i organizacijske procese. Pratili smo, prevodili i implementirali razne međunarodne norme i standarde.

Spis s 9 visećih pečata u drvenim kutijicama. HDA, Obitelj Drašković, kut. 3.

O nama

Hrvatski državni arhiv javna je ustanova u kulturi čiji je osnivač Republika Hrvatska. Nadležan je za arhivsko gradivo središnjih državnih tijela, drugih javnih institucija, te privatnih pravnih osoba, obitelji i pojedinaca od značaja za državu u cjelini. Kao središnji i matični državni arhiv pruža potporu drugim arhivima i organizacijama koje čuvaju arhivsko gradivo, te vodi središnje nacionalne arhivske evidencije. Djelokrug i poslovi arhiva uređeni su Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima i pripadajućim provedbenim propisima.

Osnovna je zadaća HDA identificirati arhivsko gradivo koje ima trajno značenje za Republiku Hrvatsku, njeno društvo te za nacionalni korpus izvan zemlje, sačuvati ga i učiniti lako dostupnim svim korisnicima pod jednakim uvjetima. Na taj način brinemo o zaštiti arhivskoga gradiva kao dijela nacionalne kulturne baštine, doprinosimo kulturnom životu i informiranosti građana, te ostvarivanju njihovih prava i interesa.

HDA skrbi o najvećoj i najznačajnijoj cjelini arhivskoga gradiva u zemlji. U 1921 arhivskih fondova i zbirki nastalih djelovanjem središnjih državnih tijela, državnih upravnih organizacija, pravosudnih tijela, prosvjetnih, kulturnih, zdravstvenih i vojnih ustanova, kao i djelatnošću istaknutih pojedinaca i obitelji te hrvatskoga iseljništva, čuva se oko 30 500 d/m gradiva. Specifične cjeline čine zbirke fotografija Fototeke HDA s više od 1 750 000 fotografija različitih tehnika, te Mikroteka s više od 10 000 000 snimaka dokumenata iz različitih ustanova iz Hrvatske i svijeta. Čuvamo također nacionalnu filmsku baštinu, zbirku stranoga filma, kao i popratno filmsko i drugo audiovizualno gradivo. Knjižnica HDA sadrži više od 160 000 svezaka knjiga i časopisa, te predstavlja jednu od najvrjednijih specijalnih knjižnica u Hrvatskoj.

U našoj je nadležnosti oko 650 kategoriziranih stvaratelja i posjednika arhivskoga gradiva, kojima pružamo potporu u upravljanju dokumentacijom nastalom njihovim radom, te nadziremo rukovanje i pohranu arhivskoga gradiva kako bi ono bilo dugoročno očuvano. Postojeće fondove i zbirke u HDA nastojimo sustavno obogaćivati novim akvizicijama, koliko je najviše moguće u nedostatku dostatnoga spremišnog prostora. Prema stručnim procjenama, na terenu se nalazi još oko 19 000 d/m konvencionalnoga arhivskog gradiva koje u relativno kratko vrijeme treba preuzeti u Arhiv, a napose je zahtjevan zadatak preuzimanja digitalnoga gradiva.

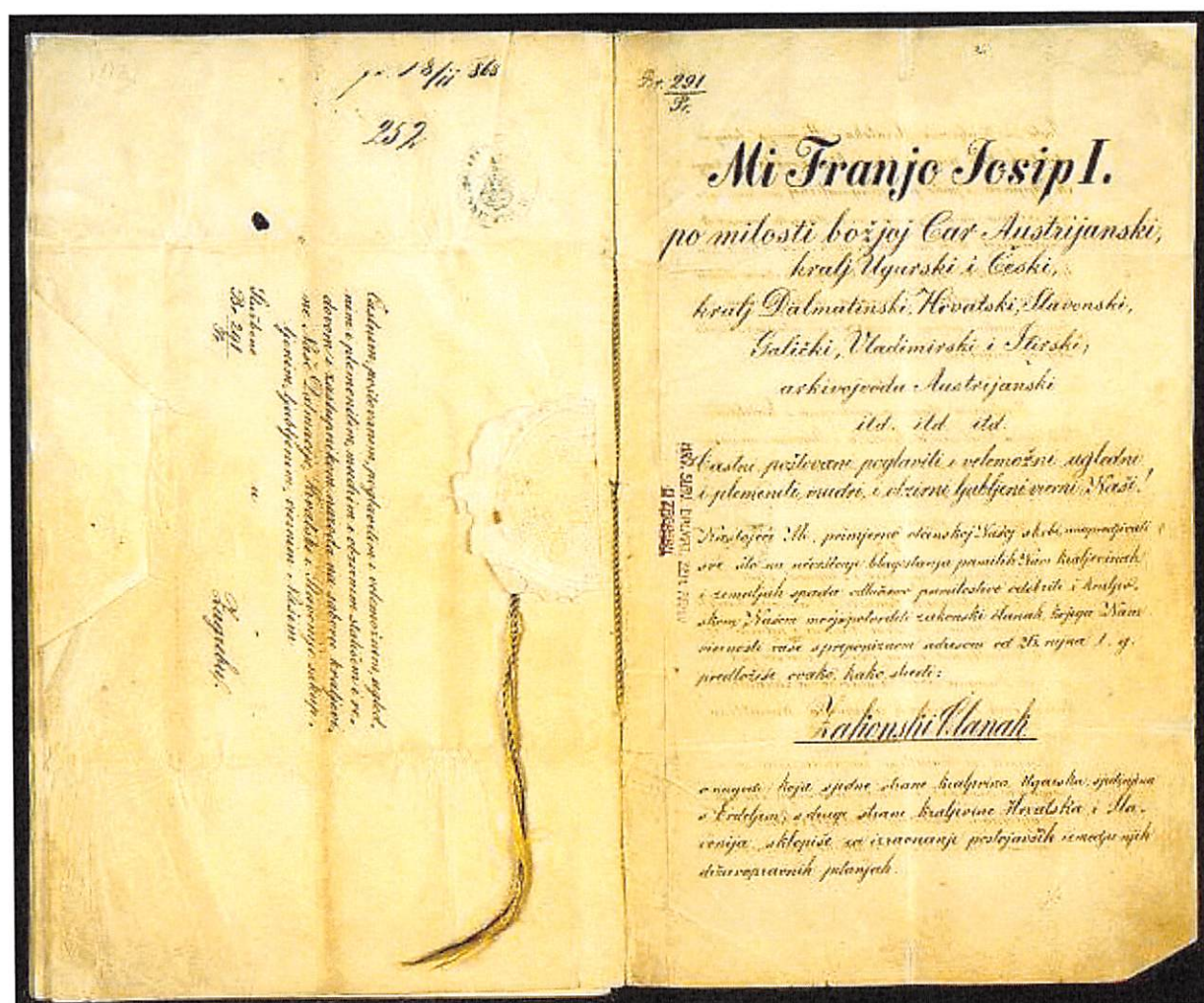
Djelatnost Arhiva odvija se u sljedeće ustrojenim odjelima:

- Odjel za zaštitu i obradu arhivskog gradiva,
- Odjel za informacije i komunikaciju,
- Središnji fotolaboratorij,
- Središnji laboratorij za konzervaciju i restauraciju,
- Hrvatska kinoteka,
- Odjel za digitalno gradivo i informacijske tehnologije,
- Odjel općih i računovodstvenih poslova,
- Odjel Depozit Zagrebačke nadbiskupije,
- Zavod „Ivan Kukuljević Sakcinski“.

Djelatnost Arhiva obavlja se na nekoliko lokacija u Zagrebu i okolici. Sjedište i središnja zgrada nalazi se u Zagrebu, na Marulićevu trgu 21. Tu je prostor Velike čitaonice za istraživače, prostori za programe namijenjene javnosti, uredski prostori najvećega broja odjela (Odjel za zaštitu i obradu arhivskog gradiva, Odjel za informacije i komunikaciju, Središnji fotolaboratorij, Središnji laboratorij za konzervaciju i restauraciju, Odjel za digitalno gradivo i informacijske tehnologije, Odjel općih i računovodstvenih poslova, Metropolitanska

knjižnica Odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije), te dio radnih i spremišnih prostora za arhivsko gradivo. Odjel Hrvatske kinoteke smješten je u objektu u Savskoj cesti 131, a Odjel Depozit Zagrebačke nadbiskupije na Kaptolu 27. Izvan Zagreba koriste se još objekti u Kerestincu (radni i spremišni prostori), te dvorac Januševac u Brdovcu (spremišni prostori). Ukupan prostor kojim Arhiv raspolaže na svim lokacijama je 18 370 m².

Sredstva za rad Arhiva osiguravaju se iz državnoga proračuna, međunarodnih projekata EU u kojima Arhiv sudjeluje, te vlastitih sredstava koja se namjenski troše na unaprjeđenje djelatnosti, što uključuje održavanje objekata i opreme, informatizaciju djelatnosti, nabavu računalne i druge opreme potrebne za rad Arhiva, stručno usavršavanje djelatnika na svim područjima rada Arhiva, realizaciju programa namijenjenih javnosti, međunarodnu suradnju i druge aktivnosti iz djelokruga Arhiva.

HR-HDA-65. Sabor Kraljevina HSD. Hrvatsko – ugarska nagodba (prva i posljednja stranica), Beč, 8. studenoga 1868. godine

Naša misija, vizija i ciljevi

Naša je misija osigurati dostupnost i iskoristivost arhivskoga gradiva koje čuvamo i za koje smo nadležni, te njegovim korištenjem poticati stvaranje novih vrijednosti za zajednicu i pojedince.

Vrijednost naše pisanee baštine želimo što potpunije predstaviti, trajno nadopunjavati primjerenim odabirom novoga gradiva, te je očuvati za buduće naraštaje.

Naša je vizija osigurati brz i potpun pristup arhivskomee gradivu koje čuvamo, te biti mjesto prepoznatljivo po kvaliteti usluga i pozitivnom korisničkom iskustvu za širok spektar korisnika i posjetitelja.

Vrijednost arhivskoga gradiva očituje se na različite načine. Za istraživače i pružatelje informacijskih usluga ono je jedinstven izvor podataka, za institucije podrška u poslovanju, za pravne i fizičke osobe sredstvo za zaštitu i ostvarenje prava, a za javnost i građane poveznica s prošlošću i baštinom. Zadaća je arhiva omogućiti da te vrijednosti budu što potpunije iskorištene.

U razdoblju do 2021. godine, aktivnosti Arhiva usmjerene su prema pet glavnih strateških ciljeva. To su:

- **Cilj 1: Svi podaci o gradivu i značajan segment gradiva dostupni su u digitalnom obliku**
- **Cilj 2: Povećati uključenost korisnika i javnosti u programe Arhiva**
- **Cilj 3: Značajnije doprinijeti kvaliteti upravljanja dokumentacijom u javnom sektoru**
- **Cilj 4: Poboljšati uvjete za dugoročno očuvanje gradiva u Arhivu i podržavati projekt uspostave e-arhiva**
- **Cilj 5: Osigurati da Arhiv raspolaže kompetencijama i resursima koji su potrebni za ostvarenje njegove misije.**

Ostvareno u 2019. godini

1. Dostupnost gradiva

Aktivnosti koje se odnose na povećanje dostupnosti i korištenja gradiva bile su usmjerene na obradu gradiva koje još nije obrađeno ili je nedostavno opisano, izradu novih obavijesnih pomagala, povećanje dostupnosti i korištenja obavijesnih pomagala i digitaliziranoga gradiva putem online kataloga i relevantnih portala, te poboljšanje dostupnosti gradiva *in situ*. Ostvarili smo sljedeće:

Obrada i opis gradiva

U Odjelu za zaštitu i obradu arhivskog gradiva, različitim je fazama arhivističke obrade (analiza povijesti stvaratelja i fonda/zbirke, identifikacija gradiva i izrada plana sređivanja, razvrstavanje u arhivske jedinice prema planu sređivanja, vrednovanje, tehničko sređivanje, opremanje ili prekartoniranje gradiva, izrada prijedloga s popisom gradiva za izlučivanje, izrada, revizija i verifikacija obavijesnih pomagala) bilo obuhvaćeno 167 arhivskih fondova i zbirki.

Obrađeno je cca 11.700 tehničkih jedinica, (oko 1.300 d/m gradiva) kao i cca 68.100 članskih dosjea/predmeta, oko 3.700 nacрта, karata, stampata i drugih komada, 1.550 jedinica nekonvencionalnoga gradiva, oko 1.500 korespondenata i drugih arhivskih jedinica. Izlučeno je oko 12 d/m gradiva. Završeno je sređivanje 33 fonda/zbirke, više je obavijesnih pomagala u postupku izrade, a verificirano je i predano u Matičnu, razvojnu i dokumentacijsku službu 19 sumarnih i analitičkih inventara (10 sumarnih i 9 analitičkih; popis je u privitku izvještaja). Dovršena su i 44 arhivska popisa. Veći je broj obavijesnih pomagala uređen i dostavljen u Čitaonicu u digitalnom obliku.

Obradom su u 2019. bili obuhvaćeni sljedeći fondovi i zbirke (redni broj je broj fonda/zbirke iz Općega inventara HDA):

2. Povlastice Kraljevina	162. Banovina Hrvatska. Odjel za rudarstvo.
25. Ugarska dvorska komora. Hrvatske plemićke obitelji i vlastelinstva	182. Komasacijsko kao razgodbeno povjerenstvo I. stupnja u Bjelovaru
73. Ministarstvo pravosuđa. Hrvatsko-slavonski spisi	218. Ministarstvo pravosuđa i bogoštovlja NDH
79. Zemaljska vlada. Odjel za unutarnje poslove	219. Ministarstvo prometa i javnih radova NDH
82. Zemaljska vlada, Odjel za narodno Gospodarstvo	223. Ministarstvo unutarnjih poslova NDH
126. Ministarstvo za trgovinu i industriju Kraljevine SHS. Odjeljenje u Zagrebu	226. Ministarstvo zdravstva i udružbe NDH. Glavno ravnateljstvo za udružbu i društvo vnu skrb
129. Generalna inspekcija voda za Hrvatsku i Slavoniju	244. Rizničko upraviteljstvo u Zagrebu
144. Savska banovina. Upravno odjeljenje	247. Zavod za kolonizaciju NDH. Likvidacija agrarne reforme na veleposjedima
145. Savska banovina. Odjeljak upravnog odjeljenja za državnu zaštitu	248. Ustaška nadzorna služba
146. Savska banovina. Poljoprivredno odjeljenje	252. Ravnateljstvo ustaškog redarstva. Židovski odsjek
155. Banovina Hrvatska. Kabinet bana	280. Izvršno vijeće Sabora SRH
157. Banovina Hrvatska. Odjel za unutarnje Poslove	283. Ministarstvo financija NRH
158. Banovina Hrvatska. Odjeljak za državnu zaštitu	297. Ministarstvo šumarstva HRH
	301. Državni sekretarijat za poslove opće uprave i budžet NRH

306. Zemaljska komisija za utvrđivanje
zločina okupatora i njihovih pomagača
311. Državna geodetska uprava
313. Zemaljska uprava narodnih dobara NRH
367. Republički zavod za statistiku
376. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Bjelovar
377. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Darugar
378. Središnja okružna uprava državnih
posjeda Nova Gradiška
379. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Osijek
380. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Slavonski Brod
382. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Varaždin
383. Središnja okružna uprava državnih
posjeda Virovitica
384. Središnja okružna uprava zemljišnog
fonda agrarne reforme i kolonizacije
Zagreb
393. Privremeni pokrajinski sud za Hrvatsku
394. Stol sedmorice
479. Zapovjedništvo 5. armije
513. Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu
1938 - 1976
540. Prva vinkovačka vjeresijska banka
Vinkovci
556. Hrvatska katolička štedionica Nova
Gradiška
557. Novogradiška štedionica Nova Gradiška
558. Srpska štedionica Nova Gradiška
564. Senjska štedionica Senj
570. Prva hrvatska štedionica
597. Industrijska komora u Zagrebu
639. Hrvatski pjevački savez
647. Pavlinski samostan Garić
675. Pravoslavna gornjokarlovačka eparhija
676. Povjerenik za likvidaciju „Usi Civici“ za
Julijsku Krajinu i Alto Veneto te provinciju
Zadar i Trst
689. Vlastelinstvo Ozalj
714. Obitelj Fodroci
764. Obitelj Rakovac
831. Andrija Štampar.
832. Milan Šufflay
881. Zbirka rukopisa
890. Personalni spisi državnih službenika
Zemaljske vlade, Pokrajinske uprave,
oblasnih uprava, Savske banovine,
Banovine Hrvatske i ministarstava NDH
891. Razni kazneno-politički spisi
902. Kartografska zbirka
903. Grafička zbirka
905. Zbirka građevinskih nacрта
907. Zbirka stampata
1117. Šumsko gospodarstvo „Šamarica“
1122. Glavna direkcija planinskih dobara
Ministarstva državnih poljoprivrednih
dobara NRH
1213. Zbirka vojnih zemljovida
1217. Fragmenti raznih društava i udruženja
1220. CK SKH
1333. Hrvatsko-slavonsko gospodarsko
društvo kao središnja zadruga u Zagrebu
1349. Periodička izvješća o kretanju
komunizma
1350. Sindikati
1352. Pobune, štrajkovi i pokreti radnika i
seljaka
1354. Režimske i reakcionarne organizacije
1355. Emigracija
1358. Grupa XI: Zbirka špijunaža i peta kolona
1359. Teror vladajućeg režima
1360. Zbirka španjolski dobrovoljci
1361. Cenzura i zabrana tiska
1362. Robija – politički kažnjenici
1364. Izbori u Kraljevini Jugoslaviji
1365. Zbirka vjerske zajednice
1370. KPJ i komunistički pokret u drugim
zemljama
1411. Republički sekretarijat za zakonodavstvo
i organizaciju SRH
1413. Prosvjetni savjet Hrvatske
1416. Zavod za prosvjetno-pedagošku službu
1421. Arhiv mapa
1521. Hans Helm – policijski izaslanik pri
Poslanstvu III. Reicha u Zagrebu
1525. Klinika za dječje bolesti Šalata
1549. Zbirka izvornog gradiva HDH
1553. Zbirka privreda
1561. SDS RSUP SRH
1567. Matica hrvatska
1568. Ministarstvo poljoprivrede NRH
1579. Ministarstvo informiranja RH
1592. Društveni pravobranilac samoupravljanja
SRH
1602. Fond za unapređivanje kinematografije
SRH
1603. Samoupravna interesna zajednica
kinematografije SRH
1604. Republički fond za unapređenje kulturne
djelatnosti u SRH
1605. Republička samoupravna interesna
zajednica kulture
1616. Predsjedništvo SRH
1643. Savjet za zakonodavstvo i izgradnju
narodne vlasti NRH
1651. Državni sekretarijat za poslove narodne
privrede NRH
1640. Državna komisija za popis i procjenu
ratne štete

1693. Republička uprava za imovinsko-pravne poslove SRH
 1717. Nagrada Kata Pejnović
 1741. Ured predsjednika RH F. Tuđmana 1990-1999.
 1755. Vesna Parun
 1769. Bogdan Radica
 1770. Božidar Rašica
 1942. Klinika za ženske bolesti Petrova
 1944. Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata
 1985. Republički sekretarijat za budžet i opću upravu
 2017.3. Hrvatski sabor. Županijski dom
 2031. Vjesnik
 2039. Urbanistički institut Hrvatske 1969-2002.
 2048. Zbirka iseljeništvo
 2049. Ured predsjednika RH S. Mesića 2000-2010.

2057. SOUR INA 1950-1990.
 2076. Marijan Matković
 2083. Hrvatsko-slavonska banka za parcelaciju i kolonizaciju d.d. Zagreb
 2086. Glavna direkcija hotelskih poduzeća NRH
 2088. Zbirka Križarske grupe zapadne Hercegovine 1945-1948.
 2093. Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske
 2106. Žarko Dolinar
 2108. Republički savjeti SRH
 2111. Centralna banka za trgovinu, obrt i industriju d.d. Zagreb
 2112. Viši disciplinski sud SRH
 2113. Konferencija SK ŽTP
 2114. Savez filmskih radnika Jugoslavije

U Odjelu Depozit Zagrebačke nadbiskupije arhivistički je obrađivano 11 fondova:

- *Zakladni spisi / Acta foundationalia*
- *Tajnički ured nadbiskupa Antuna Bauera*
- *Stolni / Prvostolni kaptol zagrebački, Stari kaptolski spisi / Acta Capituli antiqua*
- *te osobni fondovi: Anđele Horvat, Vladimira Stankovića, Stjepana Bakrana, Ante Sekulića, Josipa Barbarića, Mate Žlimena, Josipa Klarića i Josipa Ladike.*

Nastavljen je i posao izrade osnovnoga popisa svećenika Zagrebačke nadbiskupije tijekom njezine povijesti, započet prethodnih godina, a koji se ostvaruje u suradnji s Društvom za povjestnicu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić". Popis svećenika sadrži najosnovnije podatke iz njihova života, te izvore o njima.

Od gradiva Fototeke obrađeno je više arhivskih jedinica s ukupno 51 134 snimke iz sljedećih fondova i zbirki:

- *Isidor Kršnjavi (HR-HDA-804)*
- *Andrija Štampar (HR-HDA-831)*
- *5. vojna oblast JNA (HR-HDA-1211)*
- *Zbirka fotografija različite provenijencije (HR-HDA-1425)*
- *Zbirka fotografija iz Prvoga svjetskog rata (HR-HDA-1426)*
- *Zbirka fotografija Središnjega fotolaboratorija (HR-HDA-1427)*
- *Zbirka fotografija nepoznatih obitelji (HR-HDA-1678)*
- *Zbirka fotografija iz Drugoga svjetskog rata (HR-HDA-1719)*
- *Ured predsjednika RH Franje Tuđmana (HR-HDA-1741)*
- *Razne osobe (HR-HDA-1801)*
- *Zbirka fotoalbuma (HR-HDA-2009)*
- *Fedor Kritovac (HR-HDA-2022)*
- *Vjesnik – fotodokumentacija (HR-HDA-2031)*
- *Zbirka fotografija Drage Kocakova (HR-HDA-2056)*
- *Vladimir Susić (HR-HDA-2105)*
- *Tomislav Badovinac (HR-HDA-2109)*

U Zbirci mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji (HR-HDA-1448) obrađeno je 500 jedinica.

U Odjelu Hrvatski filmski arhiv, nastavljen je rad na identifikaciji gradiva za koje ne postoji cjelovita dokumentacija o načinu preuzimanja, posebno reguliranjem statusa gradiva preuzetog i razvrstanog u zbirke HFA i identifikaciji gradiva koje je ranije preuzeto. Nastavljen je rad na ažuriranju evidencija filmskoga fonda u bazi podataka o filmskom gradivu u Odjelu. U bazu je 2019. upisano 286 naslova domaćeg i 16 naslova stranoga filma, te je u njoj na kraju godine ukupno bilo 15.256 naslova.

Tijekom izvještajnoga razdoblja, nastavljen je rad na obradi nacionalne filmske zbirke. Obrada obuhvaća pregled i evidentiranje svih promjena na gradivu, pregled gradiva prije i nakon provođenja postupaka presnimavanja (zaštitnog i za korisnike), te otpreme i vraćanja posuđenog gradiva, redovite kontrole pohranjenih kopija i izvornog filmskog gradiva (negativ), pripreme gradiva za digitalizaciju i restauraciju, kao i filmološku obradu, te nadopune podataka u internoj bazi i izradu tehničkih i matičnih kartona za svaki naslov.

Navedenim postupcima u 2019. obuhvaćeno je ukupno 1.875.763 metara za 1346 naslova filmskih djela na filmskoj vrpici. Filmološki je obrađeno ukupno 70 naslova, te su podaci unijeti u bazu podataka filmskog gradiva. Matična i tehnička kartoteka nadopunjene su sa 164 naslova.

Tijekom 2019. nabavljene su 322 knjige i 213 svešćića časopisa. Putem razmjene stiglo je 47 knjiga, donacijom 248 knjiga, kupnjom 10 knjiga, a od vlastitih izdanja 17 svezaka. Kod časopisa nastavljena je redovita nabava ustaljenih naslova, 117 svešćića razmjenom, 81 svešćić dobiven donacijom, kupnjom 12 svešćića, te vlastitih izdanja 3 svešćića.

U 2019. ukupno je katalogizirano i klasificirano (sadržajna i stručna obrada) 453 knjižne jedinice (novo pristigla građa, fond Radica, te zatečeni fond). Isti naslov može imati više primjeraka kojima je dodan novi inventarni broj, tako je obrađeno 19 knjiga dubleta, te inventarizirano 620 svešćića časopisa (naslovi koje redovno dobivamo, te iz zbirke Radica i zatečenoga fonda).

Ispravljene su predmetnice u „zbirci Radica“. Provedeni su ispravci u bibliografskim zapisima. Sve obrađene jedinice imaju pečat Knjižnice HDA, te su nalijepljene 724 naljepnica sa signaturama.

Dostupnost i korištenje putem online kataloga i portala

Značajan dio zadataka koji je bio dijelom ostvarenja zadaće i misije povećanja dostupnosti putem online kataloga, odnosio se na sudjelovanje djelatnika na radionicama koje su organizirali HDA i tvrtka angažirana za konverziju podataka iz postojećega nacionalnog arhivskog informacijskog sustava u novi arhivski informacijski sustav.

U svrhu objave na vanjskoj stranici postojećega Nacionalnog arhivskog informacijskog sustava, i dalje se (dok traje konverzija) radilo se na ažuriranju ranije upisanih podataka, upisu novih podataka o fondovima/zbirkama i stvarateljima, te njihovoj autorizaciji. Ažurirani su tako te autorizirani opisi 34 stvaratelja, te je upisano ili ažurirano 1.066 zapisa koji su potom objavljeni na vanjskoj stranici NAIS-a.

Na vanjskoj stranici online kataloga također objavljeno u digitalnome obliku 101 obavijesno pomagalo iz više državnih arhiva, koji su na taj način postali dostupni za korištenje širokoj publici.

U sklopu obilježavanja stogodišnjice Prvoga svjetskog rata, još 2016. godine osmišljen je i pokrenut portal HDA *Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz Arhiva* (<http://prvisvjetskirat.arhiv.hr/>), na kojem je, uz druge sadržaje, predstavljeno i dostupno za korištenje oko 45 000 digitalnih snimki dokumenata o toj temi. Navedeni portal i dalje se održava i popunjava novim sadržajima.

Dostupnost i uvjeti za korištenje gradiva u Arhivu

Za rad u velikoj čitaonici Arhiva u 2019. prijavilo se 756 novih korisnika, za koje je zabilježeno 7451 dnevnih posjeta, odnosno, prosječno 29,8 posjeta dnevno. Gradivo koje se nalazi u spremištima na Marulićevu trgu bilo je dostavljano na korištenje u roku od pola sata, a gradivo iz dislociranih spremišta u pravilu idući dan. Na zahtjev korisnika, izrađeno je oko 134.808 preslika (digitalnih ili na papiru).

Tablica u nastavku pokazuje statistiku korištenja gradiva u Velikoj čitaonici HDA za razdoblje 2016. – 2019.

	2016.	2017.	2018.	2019.
Prijavljeni novi korisnici	1.111	1.194	990	756
Dnevni posjeti	7.257	7.664	7.629	7.451
Korištene jedinice arhivskog gradiva u konvencionalnom obliku	19.127	21.903	20.735	22.907
Korištene jedinice knjižnične građe	91.193	1.278	1.185	1.676
Preslike (digitalne i na papiru) izrađene za korisnike	123.960	1.589.447	359.210	134.808

Za potrebe 122 korisnika pregledano je, presnimljeno, digitalno obrađeno i isporučeno također 519 naslova filmskih djela. Ujedno su digitalizirani scenariji i knjige snimanja za 22 filmska naslova.

U čitaonici Odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije na Kaptolu prijavilo se 159 korisnika, za koje je na korištenje izdano 1040 knjiga i obavijesnih pomagala, te 459 kutija arhivskoga gradiva. U čitaonici na Marulićevu trgu namijenjenoj za korištenje gradiva Valvasorove grafičke zbirke i gradiva Metropolitanske knjižnice prijavljeno je bilo 113 korisnika, za koje je na korištenje izdano 4077 jedinica knjižničnog i arhivskog gradiva.

Zaključno, više službi Arhiva (Odjel za zaštitu i obradu arhivskog gradiva, Korisnička služba, Središnji fotolaboratorij, Metropolitanska knjižnica Odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije, Hrvatski filmski arhiv) odgovorilo je ukupno na oko 8.100 zahtjeva za izdavanjem gradiva, informacija o gradivu te izdavanjem izvoda iz gradiva, zaprimljenih klasičnom, ili putem elektroničke pošte (info@arhiv.hr).

Tom broju treba pridodati i veći broj odgovora na telefonske i osobne upite korisnika. Dio zahtjeva odnosio se na izdavanje preslika i/ili posudbu izvornika arhivskoga gradiva za izložbe, te je u tim slučajevima izrađena opsežnija dokumentacija (prijedlozi s popisima gradiva koje se predlaže za izložbu, procjena vrijednosti gradiva, troškovi zaštitnoga snimanja, ugovori o posudbi, ishodne police osiguranja, održani sastanci s predstavnicima posuditelja i sl.). Između ostaloga, gradivo HDA posuđivano je za izložbe u Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Muzej grada Zagreba, Gradski muzej Varaždin, Nacionalni muzej Mađarske, i dr.

Budući je u studenome 2019. Objavljen novi Pravilnik o korištenju javnoga arhivskog gradiva, sukladno propisima pred kraj godine započela je i izrada novoga Pravilnika o radu čitaonice HDA te pripadajućih obrazaca.

2. Uključenost korisnika i javnosti

Aktivnosti koje se odnose na povećanje uključenosti korisnika i javnosti u programe Arhiva, usmjerene su na povećanje do sad dostignutoga broja događanja namijenjenih široj javnosti i njihovu mobilnost, sudjelovanje u obilježavanju obljetnica značajnih događaja, redefiniranje uloge Arhiva kao mjesta istraživačkog rada i razvijanje suradnje s drugim nositeljima istraživačkog rada na područjima koja su relevantna za Arhiv, proširenje suradnje s obrazovnim ustanovama i ponude sadržaja za obrazovne programe, unaprjeđenje mogućnosti za rad zainteresiranih osoba u programima Arhiva, te unaprjeđenje komunikacije s javnošću putem društvenih mreža i drugih suvremenih komunikacijskih alata. Ostvarili smo sljedeće:

Programi namijenjeni široj javnosti

U 2019. godini organizirali smo više od dvjesto aktivnosti (izložbe, manifestacije, radionice, javna predavanja, promocije, predstavljanja, projekcije filmova, prigodne prodaje izdanja, razgledi zgrade uz stručno vodstvo, edukacijski programi, ...) koje je posjetilo ukupno 4868 posjetitelja.

Nastavljeni su cjelogodišnji javni programi *Filmski* i *Kulturni četvrtak*, u okviru kojih smo realizirali 10 projekcija filmova, te 7 predavanja.

Uz prigodni i raznovrsni program kroz cijeli odnosni tjedan obilježili smo *Međunarodni dan arhiva* 9. lipnja (10. – 14. lipnja), kao i *Dan(e) Hrvatskoga državnog arhiva*, 9. – 12. listopada.

Sudjelovali smo i u obilježavanju više manifestacija koje su vezane uz srodne djelatnosti, kako bi se u javnosti potaknuo interes za arhive i arhivsko gradivo, proširio krug korisnika arhiva i općenito unaprijedilo vrednovanje arhivskoga gradiva kao važnog segmenta kulturne baštine: *Noć muzeja u HDA*, *Međunarodni dan muzeja*, *Noć knjige u HDA*, *Tjedan cjeloživotnoga učenja*, *Svjetski dan audiovizualne baštine*, *Festival povijesti*

Kliofest 2019., filmske projekcije u kinu Tuškanac, Dani europske baštine, i dr.

Manifestacija u HDA	Broj posjetitelja
Filmski četvrtak	259
Kulturni četvrtak	227
Noć muzeja	700
Noć knjige	16
Kliofest 2018.	120
Međunarodni dan arhiva	230
Dan(i) Hrvatskog državnog arhiva	300
Dan europske baštine	100
Tjedan cjeloživotnoga učenja	45
Promocija izdanja HDA	220
Javna predavanja	23
Kino Tuškanac - filmske projekcije	400
Ukupno	2.640

Radionica	Broj radionica	Broj polaznika
Povijesna	1	26
Paleografska	1	12
Kartografska	1	13
Povijest fotografije	2	13
S Ljudevitom kroz arhiv	1	40
Ukupno	6	104

Organizirano je 6 edukativnih radionica za 104 polaznika

Otvorenje izložbe „Bicikl“ uz Međunarodni dan arhiva, 9. lipnja, na kojemu je uz ministricu kulture RH dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek sudjelovao i izvanredni opunomoćeni veleposlanik Kraljevine Danske, Nj. E. g. Christian Thorning

Dramski prvak zagrebačkoga HNK Slavko Juraga recitira „Bicikl“

Povodom obilježavanja Dana europske baštine, Markus Zusak (autor planetarno poznate „Kradljivice knjiga“) u Arhivu je 23. rujna 2019. promovirao svoju novu knjigu „Od Claya most“, recentno prevedenu i na hrvatski jezik

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

ima čast pozvati Vas na svečano obilježavanje Dana Hrvatskoga državnog arhiva
u srijedu, 9. listopada 2019. godine u 12:00 sati u Velikoj čitaonici Hrvatskoga državnog arhiva, Marulićev trg 21, Zagreb
Radujemo se Vašem dolasku!

DAN(I) HRVATSKOGA DRŽAVNOG ARHIVA 2019.

srijeda, 9. listopada 2019.

**12:00
SVEČANO OBILJEŽAVANJE DANA HDA**

- Pozdravna riječ doc. dr. sc. Dinka Čuture, ravnatelj HDA-a
- Otvorenje izložbe *Trojedna Kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija u Habsburškoj Monarhiji 1848./1849. Od ustavnih sloboda Ferdinanda I./IV. do proglašenja oktroiranog ustava Franje Josipa I. u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji*, autora prof. dr. sc. u m. Drage Roksandića
- Prigodni domjenak

četvrtak, 10. listopada 2019.

DJEČJI DAN

10:00 – 14:00
Prigodna prodaja izdanja HDA-a

**11:00
IGROKAZ**
S ljudevitom kroz Arhiv, tekst i izvedba dr. sc. Darija Hofgräff

**13:00
PROJEKCIJA CRTANIH FILMOVA**

- *Krava na mjesecu*, producent: Studio za crtani film-Zagreb film, r. Dušan Vukotić, trajanje: 10 min i 42 s
- *Mrav dobro srca*, producent: Studio za crtani film-Zagreb film, r. Aleksandar Marks i Vladimir Jutriša, trajanje: 9 min i 13s

petak, 11. listopada 2019.

10:30 – 14:30
Prigodna prodaja izdanja HDA-a

13:00
Hrvatski saborski zastupnici 1848. godine: Prilog za kolektivnu biografiju, predavanje prof. dr. sc. u m. Drage Roksandića

15:00
Projekcija reportažnog dokumentarnog filma *Povratak iz tmine hrvatskog bana Josipa Jelačića*, producent: Jadran film, 1990., r. Frano Vodopivec, trajanje: 58 min

subota, 12. listopada 2019.

**11:00 – 18:00
DAN OTVORENIH VRATA**

- Informacije o korištenju arhivskoga i knjižničnoga gradiva u HDA-u
- Obilasci zgrade HDA-a uz posjet spremištu u 12:00, 14:00 i 16:00
- Obilasci Središnjega laboratorija za konzervaciju i restauraciju i Središnjega fotolaboratorija u 11:00, 13:00, 15:00 i 17:00
- Prezentacija izrade zaštitne ambalaže u Središnjem laboratoriju za konzervaciju i restauraciju u 12:00, 14:00 i 16:00
- Razgled izložbe *Trojedna Kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija u Habsburškoj Monarhiji 1848./1849. Od ustavnih sloboda Ferdinanda I./IV. do proglašenja oktroiranog ustava Franje Josipa I. u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji* u 13:00
- Prigodna prodaja izdanja HDA-a; 12:00 – 18:00

**12:00
PROJEKCIJA CRTANIH FILMOVA**

- *Krava na mjesecu*, producent: Studio za crtani film-Zagreb film, redatelj i scenarist: Dušan Vukotić, trajanje: 10 min i 42 s
- *Mrav dobro srca*, producent: Studio za crtani film-Zagreb film, redatelj: Aleksandar Marks i Vladimir Jutriša, scenarist: Brana Crnčević, trajanje: 9 min i 13 s

14:00
Projekcija reportažnog dokumentarnog filma *Povratak iz tmine hrvatskog bana Josipa Jelačića*, producent: Jadran film, 1990., redatelj: Frano Vodopivec, trajanje: 58 min

Program Dana Hrvatskoga državnog arhiva, 9. – 12. listopada 2019.

Radionica o povijesti fotografije, autora i voditelja dr. sc. Hrvoja Gržine, pročelnika Odjela Središnjega fotolaboratorija

Realizirano je 181 obilazaka zgrade na Marulićevu trgu uz stručno vodstvo, za 877 grupnih i individualnih posjetitelja. Osim vodstava na engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku, u 2019. uveli smo i vodstvo na francuskom jeziku.

Održano je nekoliko predstavljanja naših novih izdanja, te prigodna prodaja izdanja, suvenira i replika tijekom važnijih manifestacija u Arhivu, ili pak u okviru srodnih manifestacija u drugim ustanovama. Sudjelovali smo na dva sajma knjiga: ViroEXPO u suradnji s Državnim arhivom u Virovitici, te na 42. sajmu knjiga i učila INTERLIBER.

Zajednički štand Hrvatskoga državnog arhiva i ostalih državnih arhiva na 42. Interliberu, 12. – 18. studenoga 2019., prvi puta u glavnom paviljonu

Priredili smo tri vlastite izložbe s pratećim katalozima:

- *Uloga Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ u prijenosu zemnih ostataka Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana u Hrvatsku* (30. travnja – 8. lipnja), u sklopu obilježavanja 100 godišnjice prijenosa zemnih ostataka Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana u Hrvatsku
- *Bicikl*, povodom obilježavanja Međunarodnoga dana arhiva (10. lipnja – 11. rujna)
- *Trojedna kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija u Habsburškoj Monarhiji 1848./1849.* (9. listopada – 10. prosinca), u sklopu obilježavanja Dan(a) Arhiva
- *Izložba Žene i Veliki rat (Forum of Slavic Cultures) u sjedištu UNESCO u Parizu*

Ugostili smo jednu izložbu:

- *Domorodci! Medjimurci! Suženjstvu je našem kraju!*, nastalu u suradnji Muzeja Međimurja Čakovec, Državnoga arhiva za Međimurje i Knjižnice Nikola Zrinski Čakovec (12. – 30. rujna)

Povodom održavanja Noći muzeja 1. veljače 2019. godine, ponovno je postavljena izložba *Tragom prošlosti – Hrvatska 1968.*

Prostor u zgradi Arhiva na Marulićevu trgu 21 (Velika čitaonica, Atrij, Profesorska čitaonica, ...), korišten je i za održavanje 20-ak programa drugih organizacija (državnih tijela i organizacija, domaćih i inozemnih izdavačkih i produkcijskih kuća, raznih specijalističkih i strukovnih društva i udruga, visokih učilišta, ...). Prostor je korišten za znanstveno-edukativne skupove, filmska i fotografska snimanja, promocije, koncerte, prezentacije i sl. prigode.

Znanstveno-istraživačka djelatnost

U suradnji s Hrvatskim institutom za povijest i Hrvatskim povijesnim muzejom sudjelovali smo u organizaciji izložbe *Povratak u Vojnu krajinu* Gradskoga muzeja Varaždin (16. travnja – 7. srpnja 2019.). Izložba je bila dio međunarodne znanstvene konferencije *The Golden Age of Enlightened Troops and Small War / Zlatno doba lakih postrojbi i mali rat*, na kojoj se raspravljalo o promjenama u načinu ratovanja koje su u 17. i 18. stoljeću revolucionirali upravo vojnici iz ovih područja.

HDA je u 2019. također nastavio aktivnosti u okviru projekta *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju*, čiji je nositelj Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Djelatnici Arhiva sudjelovali su u radu stručnog odbora za izradu novih pravila za katalogizaciju, te također sudjelovali ili sami izvodili radionice osposobljavanja prema modelu *edukacija edukatora*. U protekloj je godini realizirano 10 radionica, od toga 4 u prostorima Arhiva, a jednu od njih vodile su kolegice arhivistice dr. sc. Vida Pavliček (Državni arhiv u Varaždinu) i dr.sc. Rajka Bućin (Hrvatski državni arhiv).

U HDA je također održan znanstveno-stručni skup *120 obljetnica Arhivskoga vjesnika*, koji je unutar jednodnevnoga programa okupio petnaestak predavača, te kojim je obilježen veliki jubilej gotovo najstarijega (stručno-znanstvenoga) časopisa s kontinuiranim izlaženjem u Hrvatskoj. Zbornik radova s ovoga skupa planira se izdati u 2020. godini.

Djelatnici HDA u znanstvenim zvanjima, na radnim mjestima u sastavnici HDA - Zavodu Ivan Kukuljević Sakcinski – permanentno objavljuju znanstvene i stručne radove u kategoriziranim časopisima, drže predavanja na eminentnim znanstvenim skupovima, sudjeluju u istraživanjima i pripremi projektne dokumentacije za prijave projekata na programe Ministarstva znanosti i obrazovanja te Hrvatske zaklade za znanost.

26. studenoga 2019., Znanstveno-stručni kolokvij o 120. obljetnici izlaženja Arhivskoga vjesnika

Nastavljene su aktivnosti u okviru članstva u hrvatskome izaslanstvu pri Međunarodnom savezu za sjećanje na holokaust (IHRA).

Vezano uz navedeno, nastavljen je projekt izrade baze žrtava logora Auschwitz s područja Hrvatske, koja će biti sastavni dio planiranoga stalnog muzejskog postava u Državnom muzeju Auschwitz – Birkenau. Vezano uz taj projekt, krajem godine uloženi su znatni kapaciteti za pripremu izložbe *Ako tebe zaboravim. Holokaust u Hrvatskoj 1941. – 1945. Zadnje odredište Auschwitz*, planirane za otvorenje 27. siječnja 2020. (Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta /datum ulazaka sovjetskih trupa u logor Auschwitz-Birkenau/). Nositelj realizacije izložbe bio je Hrvatski povijesni muzej, autorice su bile Nataša Mataušić (HPM) i dr. sc. Rajka Bućin (HDA), a izložba je i u službenome kulturnome programu tijekom hrvatskoga predsjedanja Vijećem EU.

U okviru višegodišnjih aktivnosti na obilježavanju stogodišnjice Prvoga svjetskog rata, nastavljeno je prikupljanje izvora i izrada Registra stradalih, vojnika i časnika s područja Hrvatske u Prvom svjetskom ratu, za koje u Hrvatskoj još uvijek ne postoje cjeloviti podatci.

S Hrvatskim institutom za povijest (HIP) nastavljena je suradnja na znanstveno-istraživačkom projektu *Vojnički život i slike ratnika u hrvatskom pograničju od 16. stoljeća do 1918.*, kojega je HIP nositelj, a odobrila ga je i financira Hrvatska zaklada za znanost.

Hrvatski državni arhiv pridružio se još 2017. projektu Acta Croatica koji je pokrenuo Croatian Ancestry Limited iz Sjedinjenih Američkih Država, a suradnja je nastavljena i u 2019.. Cilj projekta je stvaranje internetske platforme za prikupljanje digitaliziranog arhivskog gradiva u svrhu omogućavanja istraživanja života naših predaka i njihovih zaboravljenih priča. Putem mrežnog portala projekta Hrvatski državni arhiv prikuplja podatke o arhivskom gradivu iseljene Hrvatske, što je jedna od naših zadaća kao matične arhivske ustanove.

Kao i niz prethodnih godina, i u 2019. godini HDA se uključio u organizaciju festivala povijesti *Kliofest 2019.*, održanoga od 14. do 17. svibnja, prigodnom prodajom izdanja HDA u NSK, stručnim vodstvom po izložbi autora mr. sc. Ladislava Dobrice *Uloga Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ u prijenosu zemnih ostataka Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana u Hrvatsku*, predstavljanjem knjiga:

- *Tvoj dovijeka. Pisma Andrije Štampara Desanki Ristović 1924. – 1941.*, Stella
- Fatović-Ferenčić i Darija Hofgräff
- *Privid demokracije. Sabor u prvim godinama komunističke Hrvatske (1945. – 1953.) te Zapisnici vlade Narodne Republike Hrvatske (1945. – 1953.)*, Nenad Bukvić
- *Zapisnici Izvršnog komiteta Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske 1959. – 1963. svezak 5., i Zapisnici Izvršnoga komiteta Centralnoga komiteta Saveza komunista Hrvatske 1964. – 1965., svezak 6.*, Tatjana Šarić i Marijana Jukić
- *U predasima Velikog rata. Postkarte Stjepana Sertića 1915. – 1918.*, Hrvoje Gržina i Mario Stipančević,

potom prigodnom projekcijom filma (*Ritam zločina*, red. Zorana Tadića), posudbom izložbe *Tragom prošlosti – Hrvatska 1968.* koja je bila postavljena u prostorima NSK, predavanjem Rajke Bućin u povodu 120. obljetnice izlaženja *Arhivskoga vjesnika* također u prostoru NSK, te predavanjem Ladislava Dobrice u prigodi stote obljetnice prijenosa posmrtnih ostataka Zrinskog i Frankopana u prostoru HDA.

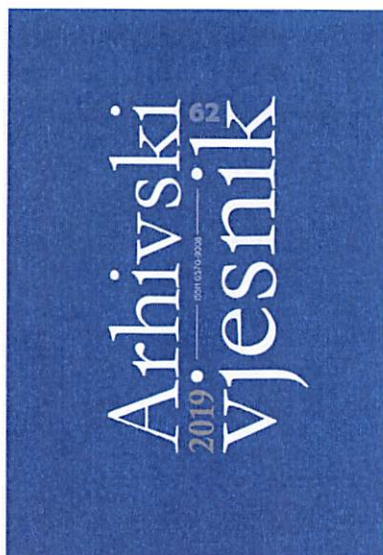
U okviru suradnje s Hrvatskim filmskim savezom, djelatnici Arhiva sudjelovali su u radu 20. *Škole medijske kulture dr. Ante Peterlić*, održane u Varaždinu od 18. do 28. kolovoza 2019. godine.

Djelatnici Arhiva također su imali su autorske prinose u više znanstvenih i stručnih publikacija, te s izlaganjima aktivno sudjelovali na dvadesetak međunarodnih i domaćih seminara, konferencija, savjetovanja, okruglih stolova i drugih skupova.

Izdavačka djelatnost

Priređena su i izdana dva naša redovna znanstvena časopisa i šest monografija/stručnih publikacija:

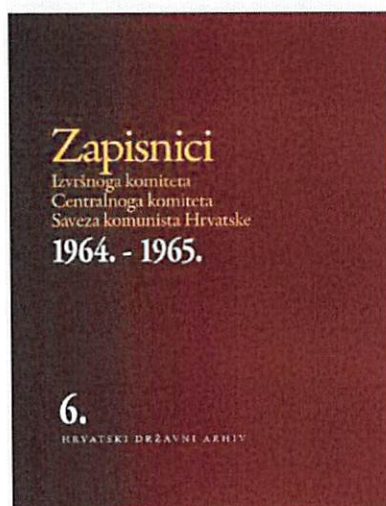
- *Arhivski vjesnik br. 62/2019.*,
- *Fontes – Izvori za hrvatsku povijest br. 25/2019.*,
- *Zapisnici Izvršnog komiteta CK SKH 1964. -1965. (sv. 6.)*,
- *Zapisnici Izvršnoga vijeća Sabora NR Hrvatske 1953. - 1958.*,
- *U predasima Velikog rata. Postkarte Stjepana Sertića 1915. – 1918.*,
- *Pravila nogometa*
- *Hramovi oteti Nilu*
- U ediciji *Riječ iza slike*: Knjiga snimanja filma *Tko pjeva zlo ne misli*

Časopis Arhivski vjesnik 2019. obilježava 120 godina izlaza. Obljetnički broj 62/2019. pojavljuje se u novome ruhu, s priložima u boji, povećanim brojem metapodataka koji prati radove, te dvojezičnim uvodnikom i uputama za suradnike i autore na hrvatskom i engleskom jeziku. Objavljeno je osam znanstvenih radova u rubrici Rasprave i članci, pet iz područja arhivske teorije i prakse, tri iz područja povijesti institucija, osoba ili obitelji, kao i veći broj drugih priloga: izvješća s različitih skupova i usavršavanja na kojima su sudjelovali arhivisti ili drugi djelatnici arhivske službe te recenzije i prikazi knjiga ili časopisa. Urednica izdanja je dr. sc. Rajka Bućin.

Knjiga dvojice urednika, dr. sc. Maria Stipančevića i dr. sc. Hrvoja Gržine, na neki je način pokušaj da se nad stradanjima i smrtnim Velikoga rata navuče drukčija, svjetlija, koprena. Dio Sertićevih svakodnevnih razmišljanja iz razdoblja trajanja Velikoga rata, 1915. – 1918., sačuvan je na postkartama što ih je pisao suprugu. Na tome se neobičnomu komunikacijskom sredstvu, osim tekstova na poleđini, s prednje strane nalaze izvorne fotografije s prikazima pozadinskih aktivnosti, te Sertića i njegovih ratnih drugova. Zbog iznimne slikovitosti povezane s dokumentarnošću zapisa, postkarte su široj javnosti prikazane kao biljeg vremena žalosno brzo zaboravljenoga ponavljanjem novoga svjetskog sukoba.

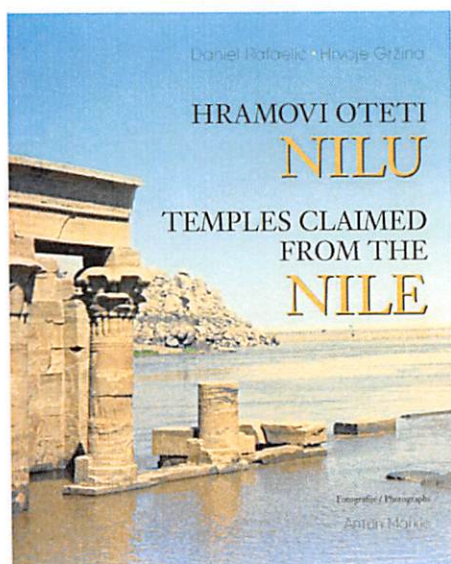
Zapisnici sjednica Izvršnog komiteta Centralnoga komiteta Saveza komunista Hrvatske (IK CK SKH), koje objavljuje Hrvatski državni arhiv, šesti su nastavak nakladničke cjeline zapisnika sjednica IK CK SKH. Kronološki se ova publikacija nastavlja na prethodne edicije zapisnika sjednica Politbiroa/Izvršnoga komiteta CK SKH, te ova edicija obuhvaća razdoblje od 1964. do 1965., ukupno 78 zapisnika. Urednice izdanja bile su dr. sc. Tatjana Šarić te Marijana Jukić.

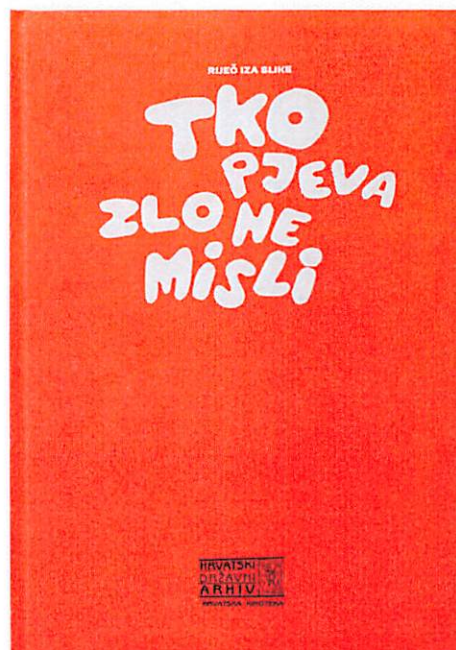
U knjizi urednika dr. sc. Nenada Bukvića objavljena su 157 zapisnika sa sjednica Vlade NRH od veljače 1953. do ožujka 1958. godine. Zbog svoje izvorne dokumentarne vrijednosti, knjiga je primarno upućena znanstvenoj i stručnoj javnosti, posebno povjesničarima i politolozima koji istražuju političku i društvenu povijest Hrvatske u 50-im godinama.

U knjizi dr. sc. Hrvoja Gržine polazišta arhivske teorije proširena su spoznajama iz diplomatike, konzervacije, estetike i semiotike, te je istražen i objašnjen problem izvornika analognih i digitalnih fotografija te su ponuđeni jasno definirani kriteriji za njihovo utvrđivanje i razlikovanje od objekata drukčijega statusa. Knjiga je istovremeno izdana i na engleskom jeziku.

Monografija autora Daniela Rafaelića i dr. sc. Hrvoja Gržine sadržava fotografije Antuna Markića snimljene 1962. godine u Egiptu tijekom snimanja filmova Spomenici starog Egipta, Hramovi oteti Nilu i Geoistraživanja u Egiptu (redatelj Mate Bogdanović), kao i sva tri spomenuta filma priložena na DVD-u.

Edicijom *Riječ iz slike* HDA je započeo s objavljivanjem knjiga snimanja nacionalnih filmskih remek-djela. Prva je u nizu knjiga snimanja kulturnog filma iz 1970. *Tko pjeva zlo ne misli* režisera Kreše Golika. Ono što je posebno dojmljivo u njoj daljnji su zahvati na scenariju, poput izbacivanja i dodavanja dijaloga i scena, čime sama knjiga snimanja postaje povijesni dokument koji evidentira kreativne procese u stvaranju ovog legendarnog filmskog djela.

Publikacija koju je uredio dr. sc. Mario Stipančević pretisak je *Pravila nogometa* (Hrv. akademski šport-klub, Zagreb, 1908.), odnosno prvih objavljenih pravila nogometne igre u nas, koje je s engleskoga na hrvatski preveo ugledni pravnik i sportski djelatnik Milovan Zoričić (1884. – 1971.).

Suradnja s obrazovnim ustanovama

Zadaća Arhiva nije samo prikupljanje i čuvanje arhivskog gradiva, već i njegova prezentacija, kako bi ga se približilo građanima, posebno djeci školske dobi. U tu svrhu osmišljene su i redovito se održavaju različite radionice, a obilazak zgrade Arhiva i upoznavanje s našom užom i širom djelatnošću, pojedine osnovne i srednje škole uvrštavaju u svoj školski kurikulum.

Djelatnici Arhiva sudjeluju u izvođenju nastave na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Hrvatskom katoličkom sveučilištu, Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, Hrvatskom vojnom učilištu dr. Franjo Tuđman, Hrvatskim studijima te Studijskome centru za javnu upravu i javne financije pri Pravnom fakultetu u Zagrebu. U Arhivu je održano i nekoliko tematskih predavanja za seminarske grupe s drugih visokih učilišta, potom dio nastave za Odsjek za klasičnu filologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, a također je organizirana studentska praksa za 10-tak polaznika s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Komunikacija s javnošću

Sva naša događanja praćena su promotivnim aktivnostima za koje su pripremane najave, pozivnice, plakati, objave za web i Facebook stranicu HDA, te izjave za tisak s ciljem promicanja i popularizacije arhivske djelatnosti. Redovito su uređivane obavijesti, oblikovan je sadržaj i objavljivani novi dokumenti na mrežnim stranicama. Različita su događanja u Arhivu sustavno fotodokumentirana, pri čemu su snimljene 52 reportaže s ukupno 3.320 digitalnih snimaka.

Obavijesti i najave redovito su slane na adrese raznih medija koji su pratili događanja u HDA u svojim prilogima na TV i radio postajama, web portalima te u tisku (*HINA, HRT, RTL, NOVATV, Z1, 1. i 2. program HRT radija, radio Martin, radio Sljeme, „24sata“, Novosti, Nacional, Nezavisni portal Regional Express, Slobodna Dalmacija, Glas koncila, Vijenac, Novi list, Jutarnji list, Večernji list, culturenet.hr, historiografija.hr, Hrvatski filmski savez, TIC – vodič Turističko informativnog centra, portal Politikaplus, Adriatic News, ...*).

3. Podrška stvarateljima gradiva u upravljanju dokumentacijom

Aktivnosti na tom području usmjerene su na davanje podrške javnim tijelima i drugim organizacijama u upravljanju dokumentacijom koja nastaje njihovim radom, čime Arhiv utječe na kvalitetu obrađenosti dokumentacije koju će s vremenom preuzeti, te doprinosi učinkovitosti i racionalnosti dokumentacijskih sustava javnih tijela i ustanova. Te aktivnosti uključuju i podršku područnim državnim arhivima u upravljanju njihovim gradivom i u radu sa stvarateljima gradiva u njihovoj nadležnosti. Ostvarili smo sljedeće:

Evidencije o stvarateljima/imateljima i o gradivu izvan arhiva

U okviru redovnih aktivnosti, pružana je tehnička i sadržajna pomoć prilikom unosa podataka u NAIS za 42 stvaratelja.

Nastavljena je provjera podataka o drugim vanjskim korisnicima sustava te su ažurirani podatci o 80 stvaratelja i imatelja u nadležnosti područnih državnih arhiva koji koriste nacionalni arhivski informacijski sustav. Redovito je provjeravana tehnička ispravnost XML datoteka dostavljenih u područne državne arhive i u HDA - u 2019. Odsjek za matičnu i razvoju službu HDA pregledao ih je 564.

Redovita podrška u vezi s korištenjem sustava, korisnicima je pružana i telefonom (351) te elektroničkom poštom (107).

Nadzor nad stvarateljima i imateljima arhivskog gradiva

Obavljeno je 45 stručnih nadzora (redovnih i izvanrednih) kod sljedećih stvaratelja i posjednika u nadležnost HDAi:

1. Hrvatsko arheološko društvo	18. Državni hidrometeorološki zavod
2. Hrvatska psihološka komora	19. Središnji državni ured za stambeno zbrinjavanje (digitalno gradivo)
3. Katolički bogoslovni fakultet	20. Hrvatski željeznički muzej
4. Ministarstvo državne imovine	21. Ministarstvo državne imovine (digitalno gradivo)
5. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo	22. Fakultet političkih znanosti
6. Vojno sigurnosno-obavještajna agencija	23. HAZU (digitalno gradivo)
7. Ured predsjednice RH	24. Hrvatska zajednica udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata
8. Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika-izvanredni nadzor	25. Plinacro d.o.o.
9. Državna komisija za kontrolnu postupaka javne nabave	26. Institut za antropologiju
10. Hrvatski zavod za norme	27. Hrvatska turistička zajednica
11. Agencija za elektroničke medije	28. Hrvatski zavod za javno zdravstvo
12. Pučki pravobranitelj	29. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje
13. Hrvatski ferijalni i hostelski savez	30. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
14. Ministarstvo kulture	31. Visoki prekršajni sud
15. Stomatološki fakultet	32. Hrvatska komora arhitekata
16. Hrvatska udruga za zaštitu potrošača	33. Hrvatska liječnička komora
17. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta	

- 34. Hrvatski operater prijenosnog sustava d.o.o.
- 35. SUVAG
- 36. Hrvatski atletski savez
- 37. Centar za transfer tehnologije d.o.o.
- 38. Narodne novine d.d.
- 39. Državni inspektorat-izvanredni
- 40. Hrvatski restauratorski zavod

- 41. Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu
- 42. Institut za turizam
- 43. Hrvatski nogometni savez
- 44. Zagrebačka burza d.d.
- 45. Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

Stručna podrška u zaštiti gradiva izvan arhiva

Izdano je 28 rješenja o suglasnosti/odobrenju na interne pravilnike o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva i/ili posebne popise gradiva s rokovima čuvanja.

Na zahtjev stvaratelja/imatelja izdano je 150 rješenja o odobrenju izlučivanja ili djelomičnog izlučivanja dokumentarnog gradiva, negativno ih je riješeno 6, a konačno je izlučeno oko 64.709 d/m dokumentarnog gradiva.

Obavljeno je 49 obilazaka (uvida i sastanaka) vezano uz stručno savjetovanje i rješavanje problema upravljanja gradivom, kao što su: uredsko poslovanje, hodogrami dokumentacije, vrednovanje gradiva, ovlaštenja za postupanje, izlučivanje gradiva, izrada internih akata o postupanju s gradivom, o čemu su davane usmene i pisane upute i mišljenja.

U svrhu ujednačavanja postupanja također su davane upute nadležnim službama svih državnih arhiva, te stvarateljima i imateljima izvan vlastite nadležnosti o postupanju s gradivom likvidiranih poduzeća, rokovima čuvanja, upravljanju elektroničkim gradivom i dr., po njihovu upitu.

Stručno usavršavanje djelatnika u pismohranama

U Arhivu su održana tri trodnevna *Tečaja uredskog poslovanja i upravljanja dokumentacijom*, kojima je prisustvovalo 148 polaznika.

Održan je također posebno kreirani programi za poboljšanje upravljanja dokumentacijom za INA d.d..

Polaganju stručnog ispita za zaštitu i obradu arhivskog i registraturnog gradiva pristupilo je 364, a položilo ga je 317 kandidata s područja cijele Republike Hrvatske.

Preuzimanje gradiva u Arhiv

Po službenoj dužnosti, od tijela državne uprave i drugih državnih organizacija, odnosno, pravnih subjekata s javnim ovlastima, preuzeto je oko 320 d/m konvencionalnoga gradiva kao i raznovrsno nekonvencionalno gradivo. Kontinuirano je nastavljeno i službeno preuzimanje izvornoga filmskog gradiva s pratećom dokumentacijom (popratnim filmskim gradivom).

Otkupom ili darovanjem preuzeto je oko 15 d/m privatnoga gradiva, privatnoga filmskog i popratnog filmskog gradiva. također više od 2000 fotografija, 20-ak zemljovida, 50-ak grafika, te određena količina

Vrsta postupka	Broj postupaka
Preuzimanje po službenoj dužnosti	9
Otkup	21
Darovanje	9
Mišljenje o otkupima drugih državnih arhiva	3
Odbijeni prijedlozi	12
Pohrana	1
Primopredaja s drugim arhivima	3
Postupci u tijeku	5
Ukupno	63

Statistika rada Povjerenstva za preuzimanje javnog i privatnog arhivskog gradiva u HDA u 2019. godini.

150.000,00 kn

– iznos sredstava za otkup arhivskoga gradiva odobrenih Arhivu od Ministarstva kulture u okviru financiranja javnih potreba u kulturi u 2019. godini

O preuzetom arhivskom gradivu vode se Knjiga primljenoga arhivskog gradiva, Knjiga pohranjenoga arhivskog gradiva i Opći inventar arhivskog gradiva HDA, u konvencionalnome i digitalnom.

Opći inventar ažuriran je sukladno postupcima preuzimanjima gradiva imatelja izvan arhiva, ali i internim primopredajama i revizijama u odjelima i odsjecima HDA. Dodijeljeno je 11 novih signatura za fondove/zbirke. Nastavljena je revizija Općeg inventara kojoj je cilj provjera i utvrđivanje podataka o statusu fondova i zbirki, zaduženim osobama za izradu opisa u NAIS-u, razini opisa, objavljenim obavijesnim pomagalima i dr.

4. Poboljšanje uvjeta za dugoročno očuvanje i iskoristivost gradiva

Arhiv je obvezan osiguravati primjerene uvjete za preuzimanje gradiva stvaratelja u svojoj nadležnosti, koje im više nije potrebno u tekućem poslovanju, bilo da se radi o elektroničkom gradivu ili onome na konvencionalnom ili drugim nekonvencionalnim medijima. Aktivnosti na tom području usmjerene su na poboljšanje načina upravljanja uvjetima u spremištima, uređenje novih spremišnih prostorija za preuzimanje prinova gradiva, poboljšanje uvjeta u postojećim arhivskim spremištima, provođenje mjera aktivne zaštite ugroženog ili oštećenog gradiva, tehničko uređivanje gradiva koje još nije primjereno tehnički uređeno, unaprjeđenje informacijskoga sustava arhiva na način da obuhvaća i podrži upravljanje spremištima i gradivom u procesu obrade i korištenja, izradu plana postupanja u slučaju katastrofe ili nesreće, provjeru i uvježbavanje postupanja, te pokretanje projekta uspostave e-arhiva. Ostvarili smo sljedeće:

Uređenje novih spremišta

Zbog nedostatka spremišnoga prostora za preuzimanje i smještaj javnoga arhivskog gradiva, HDA je prije godinu i pol pristupio uređenju jednoga dodatnog objekta bivše vojarne „Ljudevit Posavski“ u kompleksu objekata u Kerestincu. Uređenje je pri kraju, a pokrenut je i postupak nabave pokretnih regala za oko 10 000 d/m konvencionalnoga gradiva.

Postojeća arhivska spremišta

Arhiv raspolaže sa oko 10 600 m² spremišnoga prostora. Na svim lokacijama provođena su potrebna ispitivanja i radovi na održavanju spremišta i opreme. Sustavno se održavaju i prate mikroklimatski i sigurnosni uvjeti.

U spremištima filmskoga gradiva u Savskoj cesti 131, postavljeni su dodatni novi uređaji za odvlaživanje, čime su znatno poboljšani tehnički uvjeti sigurnosti pohranjenog gradiva.

Povećana je također urednost spremišta. Otpad koji nastaje u postupku obrade gradiva razvrstava se i propisno zbrinjava. U industrijsku preradu predano je 3.640 kg (82 d/m) te nekoliko kontejnera papirnate ambalaže.

Upravljanje gradivom u spremištima

Za objekt na Marulićevu trgu izrađeni su dopunjeni tehnički listovi prostorija, te se i nadalje rade mjesečni izlisti s mikroklimatskim podacima u spremištima. Ažurirani su i nacrti spremišnih prostorija (s policama) te nacrti vatrogasnih aparata i hidranata (postavljeni u spremišta), a također su se i nadalje postavljale oznake fondova. Provjereni su tehnički podaci o spremištima, te u tome smislu ažurirane promjene u excel-tablici te na tehničkim listovima spremišta (nacrti i tehnički listovi postavljeni u spremišta). Sve navedeno obavljeno je za sve lokacije HDA: Marulićev trg, Savska cesta, Kaptol, Januševec, Kerestinac (sve u Zagrebu).

U svakom je spremištu izložen nacrt prostorije s policama te nacrt položaja vatrogasnih aparata, hidranata i deratizacijskih kutija. Redovito se ažuriraju tehnički podaci o spremištima i opremi u njima, topografski inventar te se označavaju novopreuzeti fondovi. Izrađene su oznake na kompakтусima u kojima se čuva gradivo fonda 1421. Arhiv mapa (županije). Dorađen je prijedlog Plana mjera za postupanje u slučaju nesreća.

Gradivo i oprema povremeno se premještaju unutar spremišta Arhiva, ovisno o tekućim potrebama manipulacije gradivom, optimalne i sigurne upotrebe spremišnih prostorija, te racionalizacije resursa potrebnih za dopremu gradiva iz dislociranih spremišta. Sveukupno je premješteno 4.090 m arhivskoga i knjižnoga gradiva te tiskanih izdanja HDA, kao i cca 250 m polica.

(Pre)kartonirano je 213 kutija fonda HR-HDA-675. Pravoslavna gornjokarlovačka eparhija.

Mjere aktivne zaštite ugroženog ili oštećenog gradiva: tehničko opremanje, konzerviranje i restauriranje, mikrofilmiranje, digitalizacija

Kroz posebne programe interventne zaštite i obrade arhivskoga gradiva nabavljene su kutije i oprema za zaštitu mikrofiševa, arhivske kutije za opremanje gradiva većeg formata, neutralna valovita ljepenka, pomoćni materijal za izradu mapa i gotove mape za zaštitu nacrti i karata velikoga formata, beskiselinski papir za izradu omota, te zaštitna ambalaža za filmsko gradivo

Konzervirano je i restaurirano ukupno 5.234 listova/jedinica oštećenoga gradiva, uvezano je 119 knjiga, spiralno uvezano 70 knjiga, izrađeno je 137 jedinica zaštitne ambalaže i

provedeno 16 laboratorijskih analiza, za gradivo sljedećih fondova Hrvatskoga državnog arhiva:

- 13. *Ugarsko namjesničko vijeće*
- 31. *Srijemska županija*
- 79. *Zemaljska vlada*
- 101. *Modruško - riječka županija*
- 394. *Stol sedmorice*
- 904. *Zbirka planova*
- 907. *Zbirka stampata*
- 1533. *Štedionica NDH*
- 1783. *Jaroslav Šidak*
- 1947. *Republički komitet za građevinarstvo, stambene i komunalne poslove*
- 2042. *Obitelj Suvin*

Konzervirano je i restaurirano 12.235 listova / jedinica, uvezano 40 knjiga, te izrađeno 99 jedinica zaštitne ambalaže za 23 drugih imatelja pisane baštine u RH i BiH (arhivi, muzeji, samostani, knjižnice). Radovi na tom gradivu obavljaju se prema prioritetima ugroženosti i vrijednosti u suradnji s regionalnim konzervatorskim odjelima.

Svi obavljene konzervatorsko-restauratorski radovi dokumentirani su u pisanom obliku i fotodokumentirani digitalnom kamerom. Opseg dokumentiranja i fotodokumentiranja prilagođen je vrijednosti te stupnju i složenosti oštećenja konzerviranog i restauriranog gradiva.

Za zaštitno i sigurnosno snimanje (mikrofilmiranje, digitalizaciju) pripremljeno je gradivo iz 2 fonda i 2 zbirke Arhiva:

- *HR-HDA-1421. Arhiv mapa*
- *HR-HDA-907. Zbirka stampata*
- *HR-HDA-1561. SDS RSUP SRH*
- *HR-HDA-79. Zemaljska vlada. Odjel za unutarnje poslove, serija Središnja defenzivna dojavna služba (SDDS)*

Uz fizičku pripremu, izrađeni su strukturirani popisi arhivskih jedinica prema obavijesnim pomagalicama fondova i zbirke u excel tablicama.

Također je napravljen prijedlog gradiva za digitalizaciju koja će se provoditi u okviru trogodišnjega projekta Digitalizacija kulturne baštine (MK, 2019-2021) s projekcijama količina, izvoditelja pripreme, te rokova izvršenja.

Dovršeno je mikrofilmiranje fonda *Carsko kraljevsko glavno zapovjedništvo u Zagrebu kao krajiška zemaljska upravna oblast (HR-HDA-434)*. Snimljena su 52 mikrofilmska svitka sa 37507 snimaka za koje su izrađeni direkt-duplikati. Snimljeni i dublirani mikrofilmovi opremljeni su odgovarajućim košuljicama i naljepnicama te ambalažirani u zaštitne kutijice. Ukupno su opremljena 52 mikrofilmska svitka.

Izrađeno je 296.998 digitalnih snimki dokumenata iz sljedećih cjelina arhivskoga gradiva:

- *Pavlini samostan Dobra Kuća (HR-HDA-646)*. Snimljeno je 256 snimaka.

- *Pavlini samostan Garić (HR-HDA-647)*. Snimljena je 1121 snimka.
- *Pavlini samostan Lepoglava (HR-HDA-650)*. Snimljene su 503 snimke.
- *Zbirka stampata (HR-HDA-907)*. Snimljeno je 185 snimaka.
- *Arhiv mapa za Hrvatsku i Slavoniju - katastarsko gradivo (HR-HDA-1421)*. Snimljeno je 2454 snimaka upisnika čestica Zagrebačke županije.
- *Fond fotografija Agencije za fotodokumentaciju (HR-HDA-1422)*. Skenirano je 1868 negativa i 4114 kartotečnih listića.
- *Zbirka fotografija filmskog snimatelja Antuna Markića (HR-HDA-1428)*. Skeniran je 291 negativ.
- *Zbirka mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji (HR-HDA-1448)*. Sa 286 je mikrofilmskih svitaka ukupno skenirano 170816 snimaka.
- *Zbirka zapisa upravnih i vojnih vlasti NDH i NOP-a (HR-HDA-1549)*. Ukupno je snimljeno 21368 snimaka.
- *SDS RSUP SRH (HR-HDA-1561)*. Snimljeno je 73634 snimaka dokumenata i 15665 snimaka iz mikrofiševa.
- *Zbirka fotografija obitelji Laforest (HR-HDA-1736)*. Skenirana su 142 negativa i 23 fotografije.
- *Ured Predsjednika RH Franje Tuđmana (HR-HDA-1741)*. Skeniran je 4331 negativ.
- *Zbirka fotografija Zorana Filipovića (HR-HDA-2037)*. Skenirana su 94 negativa.
- *Zbirka fotografija Augusta Frajtića (HR-HDA-2092)*. Snimljene su 133 snimke.

Osim samoga snimanja, obrezivanjem, poravnavanjem i izradom derivata obrađeno je ukupno 44668 snimaka iz sljedećih cjelina gradiva:

- *Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva NRH, Odjel za ARIK, Komisija za ARIK u Varaždinu (HR- HDA – 1167)*. Obrađene su 2333 snimke
- *Zbirka mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji (HR-HDA-1448)*. Obrađeno je 14476 snimaka (ZM-34K/485–488, 491–493, 495–498).
- *SDS RSUP SRH (HR-HDA-1561)*. Obrađene su 27859 snimke.

U okviru postojećih tehničkih mogućnosti nastavljeno je zaštitno presnimavanje filmskog gradiva na različite elektroničke medije. Na taj način zaštićuju se kopije na filmskoj vrpci, a korisnicima je olakšan pristup u stručnim i znanstvenim istraživanjima filmskog gradiva. U 2019. godini presnimljeno je 84 naslova.

U ovom izvještajnom razdoblju nastavljen redovni kontrolni pregled izvornog filmskog gradiva i kopija, kako bi se pratilo tehničko stanje vrpce i na vrijeme utvrdile eventualne fizičke i kemijske promjene i nedostaci, zbog pravodobne zaštite od daljnjeg propadanja. Obrađena su 1.346 filmska naslova u količini od 1.875.763 metara filmske vrpce.

5. Sposobnosti i kompetencije

Ključni čimbenik u ostvarenju zadaća arhiva jesu sposobnosti, kompetencije i motiviranost zaposlenika i suradnika. Zaposlenicima nastojimo osigurati uvjete da uz rad usavršavaju svoje vještine, osobito da razviju kompetencije važne za rad u digitalnom okruženju. Razvijamo radno okruženje koje potiče na suradnju, inicijativu i kreativnost u obavljanju posla, vodeći računa o učinkovitosti i racionalnosti radnih procesa, pravila i sustava koji ih podupiru. Ostvarili smo sljedeće:

Matični poslovi arhivske službe

Hrvatski državni arhiv vodi središnje evidencije arhivske službe u RH. Kao administratori sustava, djelatnici Arhiva pružali su stručnu pomoć državnim arhivima u radu u arhivskom informacijskom sustavu i u uključivanju u sustav stvaratelja gradiva iz njihove nadležnosti. Registrirano je 124 korisnika, promijenjeno vlasništvo 383 zapisa i dodijeljeno 92 suradništva nad zapisima.

Prikupljeni su podaci o zaposlenima od područnih državnih arhiva te je ažurirana Evidencija zaposlenih u državnim arhivima sa stanjem na 31.12.2017.

Prikupljena je i evidentirana dokumentacija o radu područnih državnih arhiva: izvješća o radu (18), planovi rada (16), primopredaja gradiva (144).

Izrađen je pregled godišnjih izvješća područnih državnih arhiva o radu u 2017.

Stručna podrška područnim državnim arhivima obavljana je putem instruktažnih posjeta arhivima, a u izvještajnome razdoblju ih je bilo osam (8): dva vezana uz ukupnu zaštitu i obradu konvencionalnoga gradiva (DA u Splitu i DA u Dubrovniku), te šest usmjerenih unapređenju konzervatorskih i restauratorskih poslova u arhivima (DA u Karlovcu, DA u Bjelovaru, DA u Pazinu, DA u Rijeci, DA u Zadru i DA u Osijeku).

Arhiv je kroz Nacionalnu arhivsku savjetodavnu službu kreirao, organizirao i realizirao različite programe edukacija za zaposlene u državnim arhivima. Održane su:

- Radionica o preventivnoj zaštiti arhivskoga gradiva na papiru
- Radionica o sređivanju i opisu fotografskog gradiva
- Radionica arhivističke obrade projektne dokumentacije
- Edukacija za pristupnike stručnom ispitu iz arhivske struke
- Susret restauratora i konzervatora arhivskog i knjižnog gradiva i umjetnina na papiru

HDA pruža stručnu i administrativnu podršku Hrvatskom arhivskom vijeću i stručnim povjerenstvima koja djeluju na razini arhivske službe. Povjerenstvo za polaganje stručnih ispita u arhivskoj struci održalo je 2 ispitna roka, te obavljalo konzultantski rad s obveznicima stručnih ispita, razmatralo prijavljene teme i obavilo pregled stručnih i praktičnih radova. Stručno povjerenstvo za dodjelu viših stručnih zvanja u arhivskoj struci obradilo je 20 zahtjeva za dodjelu viših zvanja. Povjerenstvo za stručne ispite za zaštitu i obradu arhivskog i registraturnog gradiva Hrvatskoga arhivskog vijeća u izvještajnom razdoblju održalo je 8 ispitnih rokova kojima je pristupilo 398 kandidata.

Pet (5) djelatnika Arhiva od studenoga 2018. Sudjelovalo je u radu radnih grupa Ministarstva kulture za pripremu novih podzakonskih akata te Nacionalnoga plana razvoja arhivske djelatnosti.

U okviru aktivnosti na poslovima sukcesije arhivskog gradiva bivše SFRJ, nastavljen je rad u radnoj grupi za pripremu projekta digitalizacije gradiva.

Održan je jedan sastanak radne grupe za digitalizaciju gradiva arhiva SFRJ (25. – 19. rujna 2018.) na kojem su dogovorene daljnje aktivnosti na pripremi spomenutoga projekta digitalizacije. Radi pripreme toga sastanka, djelatnik Arhiva posjetio je u lipnju Arhiv Slovenije.

Povećanje stručnih i organizacijskih sposobnosti Arhiva i osiguranje dostupnosti resursa iz više izvora

HDA je član Međunarodnoga arhivskog vijeća (ICA), Međunarodnoga udruženja filmskih arhiva (FIAF) i Europskoga udruženja filmskih arhiva (ACE), a u 2018. nastavljena je redovita suradnja s konzorcijem ICARUS, potom s Forumom slavenskih kultura, te drugim međunarodnim tijelima i udruženjima. Na području međunarodne suradnje nastavljena je bilateralna suradnja s nacionalnim arhivima i arhivskim ustanovama država u okruženju.

Također je ostvarena suradnja s većim brojem ustanova i društava na izvršenju zajedničkih programa ili pojedinih aktivnosti drugih ustanova koje su vezane uz arhivsku djelatnost. Stručni su djelatnici HDA tijekom godine sudjelovali i u radu različitih stručnih tijela i povjerenstava drugih ustanova: Predsjedništvo Hrvatskoga arhivističkoga društva, Predsjedništvo Hrvatskoga kartografskog društva, Upravni odbor Društva za hrvatsku povjesnicu, Programsko-znanstveni odbor Seminara AKM, Povjerenstvo za istraživanje, uređenje i održavanje vojnih groblja, groblja žrtava Drugog svjetskog rata i groblja poslijeratnog razdoblja, Povjerenstvo Ministarstva branitelja za provedbu projekta digitalizacije arhivske dokumentacije iz Domovinskoga rata, Savjet Škole medijske kulture, Kulturno vijeće za audiovizualnu djelatnost grada Rijeke, Hrvatsko audiovizualno vijeće.

Djelatnici Arhiva su tijekom godine kao slušači ili izlagači sudjelovali na 50-ak seminara, predavanja, tečajeva, okruglih stolova i drugih stručnih i znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu, vezano uz arhivsku i srodne djelatnosti, te administrativnu i tehničku podršku radnim procesima Arhiva.

Administrativna i tehnička podrška radnih procesa i sustava Arhiva

U 2019. je održano 6 sjednica Poslovnoga kolegija i 1 sjednica Stručnoga vijeća.

Pojedini poslovi obavljali su se u okviru desetak stalnih stručnih povjerenstava, odbora i uredništava: Povjerenstvo za odabiranje i izlučivanje arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva i u HDA, Povjerenstvo za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za arhivsko gradivo, Povjerenstvo za preuzimanje javnog i privatnog gradiva, Knjižnični odbor, Uredništvo web stranice i Facebooka HDA, Uredništvo portala Prvi svjetski rat 1914. – 1918.: pogled iz arhiva, uredništava časopisa Arhivski vjesnik i Fontes – Izvori za hrvatsku povijest, Povjerenstvo za razmatranje prihvatljivosti jednokratnog iznajmljivanja prostora, Odbor za zaštitu na radu.

Kroz godinu je djelovalo i Radničko vijeće, a poslovne aktivnosti provodile su i osobe s posebnim ovlaštenjima: službenik za informiranje; službenik za zaštitu osobnih podataka; ovlaštenik za nadzor nad prikupljanjem, obradom, korištenjem i dostavom trećim osobama osobnih podataka radnika; povjerenik za etiku; osoba zadužena za nepravilnosti; savjetnik za informacijsku sigurnost; osoba za promicanje ravnopravnosti spolova; osoba ovlaštena za

primanje i rješavanje pritužbi vezanih uz zaštitu dostojanstva zaposlenika; sindikalni povjerenik; povjerenik radnika HDA za zaštitu na radu; povjerenik za otpad u HDA.

Redovito su prikupljani i obrađivani podatci o sudjelovanju djelatnika HDA na stručnim i znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Obavljani su zadatci u vezi s planiranjem rada i izvještavanjem o radu, koordiniranjem posebnih programa i projekata, te su po potrebi održavani radni sastanci pojedinih stručnih grupa, odjela i odsjeka.

Kroz rad Odjela općih i računovodstvenih poslova redovito su obavljani svi pravni, financijsko-knjigovodstveni, kadrovski, administrativni, materijalni i tehnički poslovi prema važećim zakonskim propisima i prema potrebama HDA. Aktivnost Odjela posebno je bila usmjerena na promjenu Statuta HDA, budući je - sukladno novome Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima – zaživio nov modus proširenoga upravljanja Arhivom kroz imenovano i formirano Upravno vijeće HDA. U tom smislu pojačani su bili i poslovi usklađenja postojećih internih akata HDA s važećim zakonskim propisima te pripremi novih internih akata. Također su obavljani svi poslovi uredskog poslovanja HDA u cjelini, te provedeni planirani otvoreni postupci javne nabave i postupci jednostavne nabave. Praćeno je stanje objekata, instalacija i opreme, organizirani potrebni popravci i radovi, provedena sva ispitivanja i servisi na svim lokacijama koje je Arhiv dužan provesti prema zakonskim propisima, te obavljene radnje potrebne za održavanje okoliša i zelenih površina oko objekata Arhiva.

U segmentu održavanja i poboljšanja IT infrastrukture obavljane su sve redovite aktivnosti kojima je cilj osigurati raspoloživost resursa i usklađenost IT sustava s potrebama ustanove.

KLASA: 001-02/18-02/06

URBROJ: 565-01/2-20-3

Zagreb, 28. veljače 2020.

IZVJESTITELJ:

~~Dr. sc. Dinko Čutura, ravnatelj~~

Doneseno na 6. sjednici (elektroničkoj) Upravnog vijeća Hrvatskog državnog arhiva 28. veljače 2020.

**PREDSJEDNIK
UPRavnog VIJEĆA
HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA**

Dr. sc. Dražen Kušen
Marulićev trg 21